

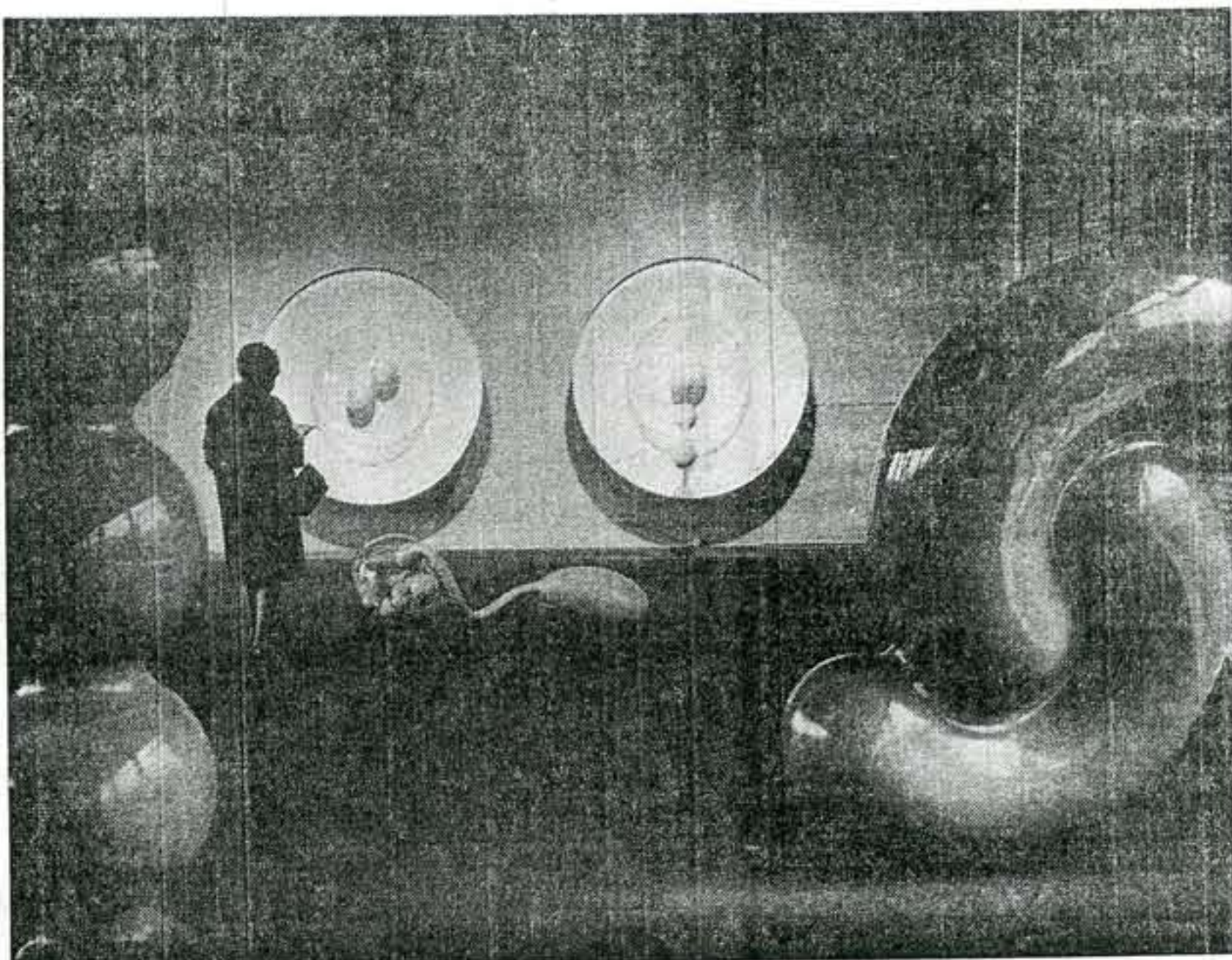
HELDHAFTIGE PUDDINGVORMERS

Een Stedelijk vol met grapjes
en zeer banale imitatie

IN HET JAAR des heren 1890 stierf Vincent van Gogh. In 1908 werd een schenking van mevrouw Van Gogh-Bongers aan het Rijksmuseum geweigerd, omdat men de kunstenaar niet waardig voor de hoogste tempel der muzen achtte. In 1914 verscheen de eerste volledige uitgave van de brieven. Toen groeide pas het begrip voor de grootheid van de meester. Toen kwamen ook pas de grote groepen navolgers via Arti en St. Lucas, via de Bergense en de Larense school.

In het jaar 1906 werd voor het eerst de groep van St. Martins School of Art te Londen (onder leiding van Antonio Caro) op Sonsbeek getoond. Ofschoon Zero met verscheidene mensen en Peter Struycken op z'n eentje al enige jaren bezig waren won de gedachte omtrent „hard edge“ pas terrein toen Caro en zijn aanhangers aanzienlijk verstrekt in het begin van dit jaar hun intocht in het Stedelijk te Amsterdam hielden. Thans nog geen jaar later blijkt een hele meute op de simpele methodiek van werken te zijn gesprongen.

De resultaten zijn thans duidelijk zichtbaar in het Amsterdams Stedelijk Museum. Er is een tentoonstelling van de Liga Vrij Beelden en er is een expositie „Atelier 5“. Men komt soms dezelfde namen tegen, soms ook niet, de enige werkelijke experimenteel is Sikke Laveman, die met licht tenminste duidelijk maakt dat kleuren in hun absolute betekenis maar een betrekkelijk uitspannel bestrijken. Ik heb hem maanden geleden in een goor achterkamertje te Arnhem bezocht. Dat kamertje was van boven tot onder met vele kleuren behangen. Op een oud grammofontje speelde een plaat met muziek uit India. Op de tonen van de muziek gingen lampen aan en uit. Zij belichtten telkens anders de schilderijen van Sikke. Ik had het gevoel permanent onder elektrische stroom te zitten, want overal hingen draden. Het had iets van een mislukte kerstboom maar de bedoelin-

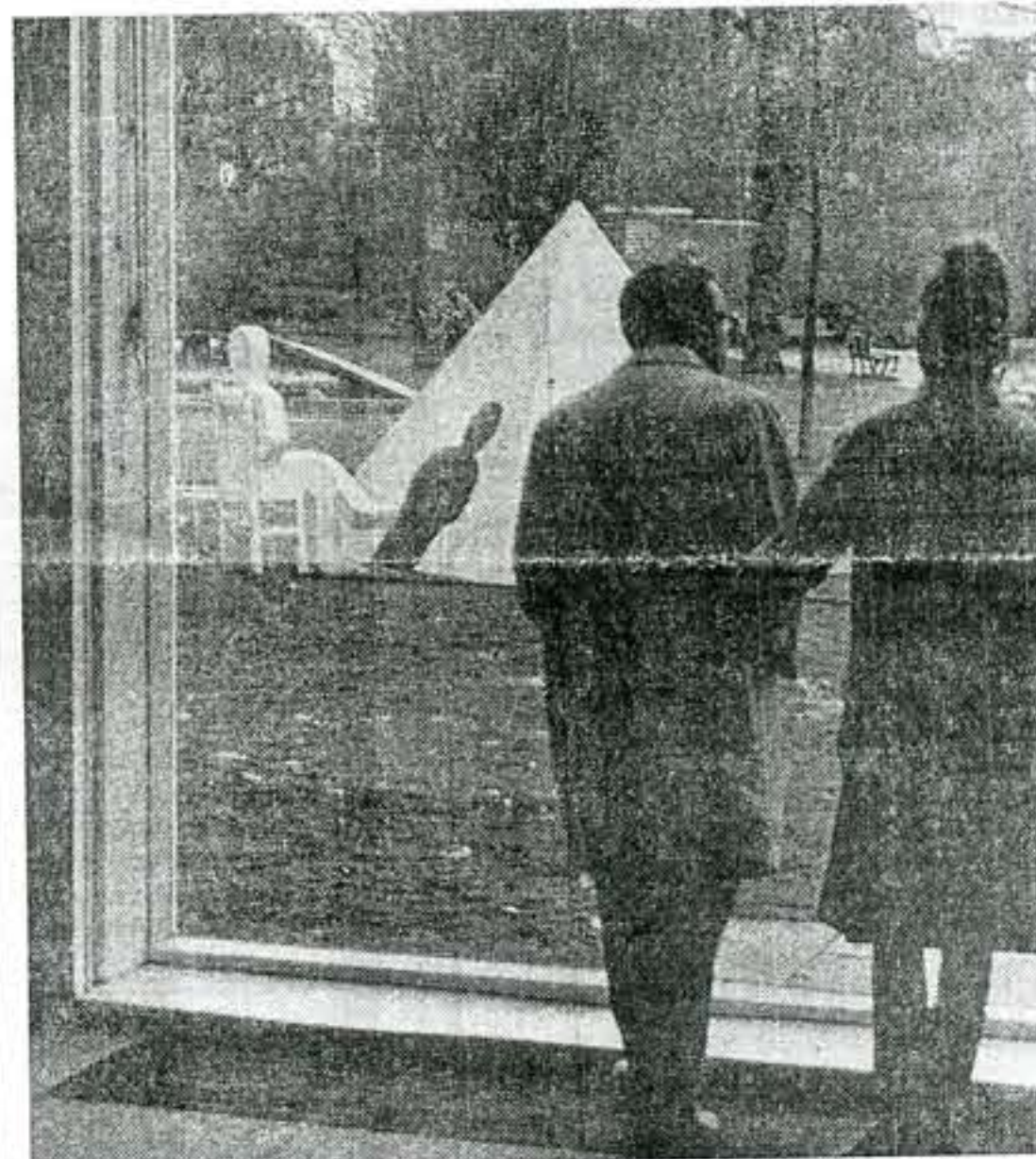
Werken o.a. van Jan van Muster op de expositie van „Vrij Beelden“ te Amsterdam.

gen waren ontstellend en onthutsend. Het naamloze experiment, gedreven door een begeesterd jongmens deed mij huiveren. Thans is zijn kerstboom mooi opgesteld en zonder het risico van kortsluiting op Atelier 5 aan de Paulus Potterstraat te Amsterdam beband.

FIJN, DAT DIE GOK tenminste gelukt is. Vreemde gok overigens, waarbij we museumdirecteur mr. E. de Wilde verder kunnen gelukwensen met de wonderlijke gouaches en tekeningen van Siet Zuyderland en de wandkleden van Ria van Elk, die wel fijn met de nana-motiefjes van Nikki speelt. Ook geloof ik wel dat Pieter Geraedts mooi met aaneengeplakte kleiplaten speelt, wit glazuur erover en dan maar bakken zonder dat de zaak van elkaar slijft. Jammer dat alle openingen precies hetzelfde zijn, maar allé. Ook ben ik driemaal verdwaald in het vreemde labyrint van Kees Okx, een soort droom van padvinders-achtige jeugd-perspectieven en magie toen we nog meenden een achterbuurman om te tuin te kunnen leiden met de gijn van een slecht decor. Het is om je rot te lachen, zoals alles er is om je rot te lachen. Dat is 't 'm nu juist. Wanneer je kritiek hebt stompen ze je in de buik en zeggen: doe niet zo kinderschtig-academisch, het is toch fijn, toch joviel, toch gijnig, nou en wat moet je verder, je kan er toch lol in hebben en de opening vieren we met grote dansende opblaasballen, een happening jongen, waar je van omvalt!

Waarom er in hemeisnaam bij de Liga Vrij Beelden bordjes hangen dat de directie van het Stedelijk Museum niet aansprakelijk is, begrip ik niet... Het geldt voor alle tentoonstellingen van kunstenaars-verenigingen.

Maar in dit geval komt eindelijk de veel gepropageerde stunt ook van eigen bodem, bloeien de zorgvuldig door Irokezen geplante stekjes op. Directeur De Wilde wil blijkbaar toch geen verantwoording nemen voor zijn acties. Dat was in Eindhoven al zo, wanneer hij bij een tentoonstelling van Brabantse kunstenaars precies kon aanwijzen van welke Soulages, Hartung, Manessier of Bazaine de stekjes het hadden. Tegelijk betoogde hij dat het Van Abbe-museum het enige museum voor moderne kunst was tussen Vianen en Mons. Welnu de Brabantse jongens tot dan opgegroeid met de sompigheid van Permeke en het carnaval van Jan Sluyters bekeerden zich spontaan tot het zaad der vernieuwing. Helaas werden er te vaak onechte kinderen uit geboren. Verder zijn we er nu eenmaal geheid van overtuigd, dat alles wat van het buitenland komt

Buiten op het grasveld zit een wit mannetje van hout voor een pyramide naar zijn eigen (geschilderde) schaduw te kijken.

beter is dan de spullen van eigen bodem, zoals de Franse kaas beter is dan die uit Gouda, de schoenen uit Italië beter dan die uit Waalwijk, Shakespeare uit Stratford beter dan van de Nederlandse Comedie.

VERDER HEEFT het zaad flink gewoed in de mestige bodem, de polyester faeces, eieren, timmerdingen en geplamuurde geslachtsdelen komen goed te voorschijn. Ik kan niet anders

zeggen, dat de zaak voorspoedig verloopt. Kunstenaars die ik al 15 jaar gevolgd heb en nooit officieel als plagiaat-plegers aan de kaak gesteld heb, komen ineens met polyester goed aan hun trekken.

„Randstad 8“, waarin Constant geschreven heeft over de vraag of er nog avant-gardisten zijn, jongens die desnoods hun hele leven vechten om recht, erkenning en experiment, geeft mij voor dit artikel. Want nauwelijks is het experiment, al of niet nagemaakt, van de grond of het komt in het museum. De deuren staan wijd open, elk half jaar een nieuwe grap, dat houdt het leven in de brouwerij. Heldhaftige puddingvormers in frambozen via en goor rot geel, heldhaftige erotiekbelevers. Toen we tegen de roomzoete via in de religieuze kunst vechten, was het pleit eigenlijk al beslist niet wetend dat de rot-kleutjes op deze wijze terug zouden komen. Hoeveel charletanniere is er niet om onder het motto: de nieuwe wereld van de toekomst te beleven, de ruimtevaart-wereld, de stroomlijns-wereld enz. enz. enz.

Marc Brussen maakt geschuurde houten kisten in een kostbare vitrine. Je loopt er omheen, denkend ergens gaat die kist open... nee hij is nergens open, er is geen theatertje in, er is niks, je bent gewoon beetgenomen, het is een praktisch joke.

Gust Romyn die ooit onoverwinnelijke veldheren in geslagen en gebeukt koperplaat heeft gemaakt, is alweer achter de nieuwe stroming aan en door sommigen moet er hard gehold worden om bij te blijven. Bram Bogart werkt nog in zijn zelfde dikke verpate maar de kleuren zijn vereenvoudigd. De reliefs met wasknijpers zijn nu gelukkig ook hier doorgedrongen. Er zijn wel zuivere pogingen tot materiaal-expressie (Hamelberg). Manders (winnaar prijs der deelnemers aan Biennale des Jeunes te Parijs) toont reliefs die heel strak van spanning zijn en allure hebben. Wonderlijk is dat zittende mannetje voor een pyramide, waarop de schaduw van de man is geschilderd.

Toch komt mij de zaak voor als een grote chaos. Vrij Beelden heeft alle gelijkgestemden uitgenodigd, maar daarmee maak je nog geen goede tentoonstelling. Ik vraag me af hoever het perspectief van een dergelijke onderneming zich uitstrekt, Constant's Nieuw Babylon roept slechts heimwee op.

ADVERTENTIE

ADVERTENTIE